

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem • Monošter, 8. avgusta 2024 • Leto 34, št. 32

stran 2

PORABSKI SLOVENCİ DESETIČ NA TRIGLAVI

ŽE OD MLADIH NAUG RADA SPEJVA
stran 3

ZDRUŽENI V USTVARJALNOSTI
stran 5

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ
stran 9

PORABSKI SLOVENCİ DESETIČ NA TRIGLAVI

Porabsko kulturno in turistično društvo Andovci je že enajstič organiziralo romanje Porabskih Slovincov na Triglav, letos prvič v soorganizaciji Državne slovenske samouprave. Proto taumi, ka smo se enajstič

tak psihično žmetno paut. V tej deseti lejtaj je dosta porabski Slovincov prišlo do vrha, eške več do Kredarice. Tau je velko delo, tak mislim. Pred tejm so vejndrik dva ali trge Porabci stali na najviššem vrhi Slove-

nik, Kranj, Radovljica, Bled, Zgornje Gorje pa Pokljuka. Tak je tau bilau letos tō, 27. julija smo štartali iz Andovec pa cejlak do Mure, do Kroga smo se ranč nej stavili. Tau se tak naletja vōpovej pa lepau kaže,

se je že vidlo na naši obrazaj, ka dva dni smo že dolazopodli, malo smo že tazmantrani bili. Najprvin sem dja kak vodja pohoda pozdravo pohodnike pa par rejči pravo, zaka je nam kak porabskim Slovincem,

ka napej že nevihte kaže za Triglav pa vsikši den bola nevarno baude. Dosta sem zmišlavo, ka naj delamo. Če v petek pridemo do Pokljuke, te gvūšno ka s Triglava nika nede. Tak smo se te odlaučili, ka dneve malo

Skupina je leta 2013 prvo paut šla samo do Vrat.

Letos so štirje Porabci prišli na vrh Triglava.

napautili na najvišši vrh Slovenije, smo letos svetili deseto obletnico. Tau je zato, ka prvo paut, leta 2013, smo prišli samo do Vrat, nej zato, ka smo nej mogli tadale, liki tak smo meli v plani. Zdaj že leko povejm, gda smo prvič zaglednili, kak viski je vrh, dosta vūpanja smo nej meli, ka drūgo leto pridemo do Aljaževega stolpa. Vejndrik med vsemi potami je najbola težka bila paut na Triglav leta 2014, gda smo prvič prišli do vrha. Nej samo zato, ka smo cejlo paut, vsakši stopaj naredli vsi iz Anodovec, od Maloga Triglava do Triglava, vsevkūper 300 kilomterov, bola zato, ka smo spojlo slabo vrejmen meli. Dež nas je prau, led nam je kloncko po glavej, proto konca je snej ūšo pa veter fudo tak, ka smo sapo nej dobili. Če bi še tau nej dojšlo, kak gvant tak črevlji so se nam vcejlak prejkzmočali. Tau je bila prva redna tura do vrha, pa leko povejm, ka najbola žmetna tō, depa nikak smo se zato itak goraprivekli do spica Triglava. Od tistoga mau redno, vsikšo leto, kak pravi Slovinci, pravi porabski Slovinci zopodimo tau kak fizično

nije. V tej deseti lejtaj smo dosta vse doživeli med potjauv, depa, hvala Baugi, do tejša mau smo še vsi zdravi nazaj domau prišli. Dobro, bile so žūle, bolele so noge, spekli smo se na sonci, depa brezi tauga nega romanja na Triglav.

Tau leto smo meli nauve, mlade pohodnike tō, na kratke etape pa še menše, ka je fejš veselo. Če tau tak ostane, te se nede trbelo bojati, ka baude z našo romarsko potjauv. Kak se tau že dobro vej, Triglav je od nas, iz Andovec tristau kilometrov daleč. Tau dougo paut samo tak leko zopodiš, če na den štirideset kilometrov narediš, tak te v sedmi dnevaj leko prideš do Pokljuke. Leko se odi menje tō, depa te deset ali še več dni moraš odti, ka je zavolo toga že psihično težko. V tej deseti lejtaj smo več poti vōsprobali do Julijski Alp, šli smo prejk Avstrije, šli smo prejk Slovenskih Goric do Maribora, tam proti Slovenskih Konjic in Celja. Depa zdaj že več lejt tak demo, pa vej, ta paut je najbaukša paut za nas, ka Murska Sobota, Ptuj, Slovenske Konjice pa te ranč tak, kak če bi z drūge strani šli, pride Celje. Kam-

depa spoj je nej tak. Dvajsti kilomejtrov še tak kak vōzdržiš, depa potejm je že mantranje, spoj pa te, gda si že več dni na pauti pa že več kak stau kilomejtrov maš v nogaj. Sprvoga, par lejt smo tau delali, podne gda smo se nadjeli, te smo vsigdar malo dolalegli pa počivali, največkrat v sejnci na kakšnom ogradi. Edni so tak globko spali pa frkali, kak če bi doma v posteli ležali. Nej ka bi tau mislili, ka smo v restavraciji meli obed! Kak djesti tak piti cejli den s seuv nosimo pa vō iz nahrbtnika djejm. Razlika je zdaj že v tejm, ka več ne spimo, samo malo počivamo. Tak smo delali zdaj tō. Zavolo toga, ka če zaspiš, potistim več vōr nūcaš, ka k sebi prideš pa te še minimalno paurūgo vōro zgibiš. Te čas, če se ne staviš, sedem kilomejtrov leko napraviš, zato ka približno tak pet kilomejtrov se dé na vōro.

V nedelo, 29. julija smo že do Ptuja prišli, depa zavolo toga, ka smo v pondejlek meli uradni, slavnostni štart od Maloga Triglava, smo se nazaj domau pripelali. Pondejlek zaranka v sedmoj vōri pri Malom Triglavi

kak zamejskim Slovincem tak važno, ka vsikšo leto naredimo tau paut. Potejm sem tapravo, ka s tau potjauv se spominjamo na našoga padaša, člana društva, pokojnoga Tibija Časara, ali kak smo ga vsi zvali, na Boboja. S tau potjauv smo se na njega spominjali, depa kak sem tam tō tapravo, nej ka bi žalostni bili med potjauv, zato ka Tibi je tō vsigdar vesel pa koražen bijo. Gvūšno, če nas od tam vrkar gleda, tau bi od nas proso, aj baudemo veseli. Potejm so nas pohodnike, romarje pozdravili generalna konzulka Dubrauvka Šekornja, zagovornica Erika Kōleš Kiss pa predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács. Po slavnostnom štarti smo se pelali do Ptuja, gde smo nadaljevali svojo romarsko paut. Če gledamo vrejmen, leko povejm, ka je dobro bilau, dostakrat še baukše, kak bi trbelo, zato ka je sonce peklo tak, kak če bi v peči bili. Vrkar v Julijski Alpaj je že ovakšno vrejmen bilau kak spodkar. Med potjauv sem vsigdar gledlo vrejme na Triglavi. Srejdī kedna smo bili, gda sem zagledno, ka od četrt-

spremenimo, srejdō de še lejpo vrejmen, te demo na vrh Julijcov. Gda tau paut zopodimo, te demo nazaj v Kamnik pa obodimo svojo paut tadale do Radovljice. Vej pa vseedno, kak bau po vrsti, važno je, da se cejla paut napravi pa pridemo gora do vrha Triglava. Kak bi vōgledalo, če bi samo po dolinaj odli, ka je pa najbola pomembno, tisto bi tapistili zavolo vrejmena. Dobra štrategija je bila, ka smo steli, smo dosegli, kak zavedni porabski Slovinci, smo prišli do vrha, gde smo se z napisom Porabski Slovinci že desetič leko poslikali.

Depa ka je pa najbola važno, ka vsi, steri smo se napautili pa v planinaj odli, vsi smo zdravi prišli nazaj domau v Porabje. Skur sem pozabo, vnoči, gda smo domau prišli, nas je Zoli Nagy, mojster točenja piva, steri je že odo z nami na Triglav, z hladnim pivom čako v Andovci pri Malom Triglavi. Leko povejm, skur smo nej djaukali, tak smo veseli bili. Nej čūda, vej pa cejli keden smo švicali v velki vročini. Od tauga lepši dar bi ranč nej mogli dobiti.

Karči Holec

Petra Vučko – predsednica KUD Beltinci (1. tau)

Že od mladih naug rada spejva

V preminauči novinaj smo že pisali o tom, kak so v Böltincaj pod strejo spravili ške en mednarodni folklorni festival, in tau že 52. Par dni po

aktivna kak pevka: »Ge že od mladih naug trnok rada spejvam. Istina gé, ka rada tudi plešem, tak ka mi vodja naše folklorne skupine furt

vse oditi na vaje in nastope. Rade lepau spejvamo pa demo rade tudi po sveti, tudi na festivale. Bile smo že na Češkem in Slovaškom, v Španiji, tudi na Rovaškom in tak ta dale.« Že na prvom svojem tekmovanji, leta 2014 v Pragi, so daubile dvej zlativi medalji, in tau v kategoriji ženskih pevskih zborov pa za najbavške zapopejvano ljudsko pesem (Jaz bi rad cigajnar bil), pauleg toga pa ške priznanje za absolutnoga zmagovalca v svoji kategoriji: »Že po par mejsecaj vaj je zborovodkinja Tjaša prišla z idejo, ka demo na tau tekmovanje. Brž smo si dale napraviti ene majice. Gda smo prišle ta, so tam bili eni lepau gorzravnnani Nemci v lejpi gvantaj in so nas malo čudno gledali. Gda smo stau-pile na oder in odprle svoje lampe pa te daubile vsa ta priznanja, so si premislili in smo se te ške dugo v nauč družili.«

Že za par dni, 16. augustuša, do se BeleTinke pa predstavile v domanjom kraji, vej pa de v Böltincaj tudi glavna državna proslava ob prekmur-skom svetki, dnevi združitve prekmur-skih Slovincov z matičnim narodom.

Petra Vučko je gorrasla v Böltincaj, kama se je njena držina preselila iz Odranec: »Gda sam bila stara en mesec, tau je bilau pred 40. leti, smo se preselili v nauvi ram. Ob pomauči naše velke žlate sta ga oča Ignac in mama Regina zazidala v Böltincaj, vej pa je v Odranecaj nej bilau več mesta.« Po zgotovljeni osnovni šauli in ekonomski gimnaziji je sogovornica, stera ma ške starejšo sestro Tatjano in mlajšoga brata Tadeja, prva študerala pravo, po tistom pa je zgotovila magistrski študij sociologije na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Gda je prišla nazaj v Prekmurje, se je zaposlila v Lendavi, v eni farmacevtski firmi, v sterij dela ške gnesden:

»Dela je nej žmetno najti, sploj če si pripravljeni na delo, sterio je nej povezano s tvojo

skor vsakšo leto što pride na obisk, mi pa demo tudi ta. Tudi moja mama je deset

lejt živela v Clevelandi.« Tam je svoja deteča lejta preživela tudi babica Verona, o sterij je Petra ob pomauči mame napisala tudi knjigo. O tom te več zvedeli v drugi številki.

Pauleg toga ka ma dosta dela z böltin-skim kulturnim društvom, sogovornica rada tudi vandriva po svejti. Večkrat na leto dé na kakšo potovanje, nej

Petra na vreji Triglava

izobrazbo. Ges sam začnila v proizvodnji kak navadna delavka, samo če si dober in flajsen, leko napredüvleš, tak

samo k žlati v Meriko: »Do zdaj sam nej bila ške v Afriki, mo pa šla letos, prva v Tunizijo, in tau na eno gostüvanje,

oktobra pa ške v Južnoafriško republiko, kama me je povabila ena kolegica, sterio sam spoznala na enom potovanji. Če mene što kama pozove, mi net trbej dvakrat praviti, ge rada den po svejti. Rada bi šla ške v Latinsko Meriko, vej pa mi je špan-ski gezik tudi trnok pri srci.«

Petra Vučko vabi Porabce, ka pridete kaj k njim v Böltince, sploj te, gda majo folklor-

Petra Vučko v Barceloni leta 2015. Španija je rosag, steri ji je ške ejkstra pri srci in rada vandriva ta.

ka sam zdaj že vodja enoga oddelka.«

Petra Vučko guči več tihinskih gezikov: »Kak sam že pravla, ges že od mladih naug rada spejvam pa sam se te prejk pesmi angleški gezik brž navčila. V Meriki mam tudi en velki tau žlate po mamini strani, tak od tam

ni festival. Drugo leto naj bi biu festival v znamenji folklornih skupin iz obmejnih krajev in zamejstva, tak ka de povabilo gvüšno dobila tudi kakša porabska folklorna skupina.

Silva Eöry
Kejpi osební arhiv
Petre Vučko

Petra Vučko

njegovom konci sam se srečala s predsednico Kulturno umetniškega društva (KUD) Beltinci Petro Vučko, stera je bila ške malo zmantrana, vseeno pa vesela, ka se je ta velka prireditelj pa pršikala tak kak trbej.

pravi, ka aj naj pridem s plesalom pa mo te ges tudi leko plesala. Ges sam nej nikdar odila k folklorni skupini, ali me je moj oča navčo plesati tak sotiš kak šamarjanko pa tudi trojko. Tak ka z njim ške gnesden rada zaplešem. Sam

Vokalna skupina BeleTinke

»Vesela sam, ka smo pod strejo spravili vse, tudi sobotni prikaz ljudskih običajov, obrti in kulinarike, vej pa je dež ške pravi cajt enjo. Tak ka se je vse, ka so lidge iz naših vesnic pripravili, od picekov do žabjih krakov, leko pogelo. Ge sam toga nika nej gela, vej pa sam nej mela časa, mogauče samo en krapec,« je prva raztolmačila Petra Vučko, stera zadnja tri lejta vodi böltinsko kulturno društvo, v sterom je najbole

pa aktivna članica naše vokalne skupine, stera se zove BeleTinke.« Ta glasbena skupina, stera je pod vodstvom Tjaše Šimonka Kavaš začnila delovati pred dobrimi deseti mi leti, dosega lepe uspehe tudi na mednarodnih festivalaj: »Nekak furt držimo, ka nas je dvanajst. Ges sam od vsega začetka cuj, ene pevke pa se malo menjavajo, vej pa so tau v glavnon mlade deklina, mlade mamice in žene, tak ka furt ne morejo

PREKMURJE

Pred sejmom Agra

Konec tega meseca do v Gornji Radgoni pa pripravili največje paversko senje v Sloveniji. 62. mednarodni kmetijsko-živilskega sejma Agra de med 24. in 29. avgusta pripravila firma Pomurski sejem. Že pred samim sejmom, vse od meseca maja, potekajo razna ocenjevanja, letos so tak pripravili tudi jubilejno, 50. odpreto ocenjevanje vin VINO Slovenija Gornja Radgona in 14. ocenjevanje vin VINO Slovenija Gornja Radgona Bio. Na obeh vinskih tekmovanjih je vsevkuپر sodelovalo 148 vinarov s 651 vzorci iz Slovenije, Avstrije, Rovaške in Bolgarije. Vzorce so ocenjevale štiri šestčlanske komisije, stere je vodo Boštjan Zidar. On je pravo, ka je kakovost vin iz leta v leto baukša. In tak so na glavnem tali ocenjevanja podelili 14 šampionov, med sterimi je tudi peneče vino zlata radgonska penina Millesime iz Radgonskih gor.

Firma Pomurski sejem z več partneri pomaga vsako leto organizirati tudi regijsko tekmovanje oračev Pomurja - Prekmurja in Prlekije. Tekmovanje je letos bilau v Prlekiji, v kraji Bolehnečici. V kategoriji oranje z dvobrazdnimi plugi krajniki je pri Prlekaj gvino Alen Pukšič, drugi je biu Matjaž Sobočan, tretji pa Rene Jožef Repa, pri Prekmurcaj pa je biu najbaukši Matej Sinic, drugi Darko Tibaut, tretji pa Jože Sambt. V kategoriji oranje z dvobrazdnimi obračalnimi plugi je za Prleke tekmuvo samo Jože Lotrič, pri Prekmurcaj pa je gvino Tilen Vogrinčič, steri je dojoblado Filipa Gедера in Štefana Bakana. V kategoriji oranje z dvobrazdnimi navadnimi plugi so prva tri mesta osvojili Peter Kramar, Erik Pozvek in Marko Žižek, v kategoriji oranje s plugi starodobniki pa Boris Kerčmar, Janko Karba in Alen Kerčmar.

Silva Eöry

SKUPNA RAZSTAVA FERENCA KIRÁLYJA IN FERENCA KOVÁCSA

V organizaciji občine Monošter, Zveze Slovencev na Madžarskem in Kulturnega društva Pannon Kapu in predal pozdrave Ferenc Királyja, ki se dogodka ni mogel udeležiti.

Katinka Hrabovszky-Orth,

umetnostni zgodovinar Pavel Toplak in javnosti predal njihova sporočila. Skozi zgodbe cvetne nedelje, golgote in prvega človeka Adama do vojn, ki potekajo v današnjem času, katerih

Királyja v osnovi opredeljuje dvojnost forme in materiala. Njegova dela obsegajo abstraktna, moderna in figurativna dela, vsa pa imajo globoko čustveno in duhovno vsebino. Umetnik

Slikar Ferenc Kovács, predsednica ZSM Andrea Kovács in umetnostni zgodovinar Pavel Toplak

Ferenc Királyja. Z odprtjem razstave so se končali Zgodovinski dnevi in se je hkrati začela letošnja Mednarodna likovna kolonija v Monoštru.

predsednica Kulturnega društva Pannon Kapu, je v uvodu citirala besede iz knjige Füveskönyv Sándorja Márai. – Da bi bila človeška stvaritev popolna

Obiskovalka razstave Brigitta Korpič pred sliko Poletje s poljskim makom.

Slikar Ferenc Kovács je osebno sodeloval pri odprtju razstave, njegovo delo pa je pohvalil tudi župan Gábor Huszár. Kot je dejal, je bil Ferenc Kovács – poleg tega, da je odličen slikar – odličen rokometas, znan pa je tudi kot odličen vinar. V govoru je izpostavil delo pokojnega Jožeta Hirnoka in Franca Geriča, ki sta bila pobudnika Mednarodne likovne kolonije v Monoštru. Župan se je zahvalil za or-

in s svojim brezčasnim sijajem osupnila in navdušila ljudi, je poleg talenta, teme in dovršenosti oblikovanja potrebno še nekaj drugega. Nekaj pravljničnega elementa je tudi v mojstrovini, ki skozi celoto seva čudovito svetlobo, tako mehko in srhljivo, kot sije severni sij v poletni noči, neresničen, a vendar sijoč, ker v njem lahko vidiš in bereš.

Strokovno predstavitev razstavljenih del je podal

Slike Ferenc Kovácsa z naslovom Zima in Otok Hvar

vzrok je sovraštvo, eden izmed sedmih grehov. Med deli Ferenc Kovácsa

črpa navdih iz narave in ženskega telesa. Te motive reinterpretira in preoblikuje s svojo edinstveno vizijo.

Tudi slikarska tematika drugega razstavljalca, slikarja Ferenc Kovácsa, je povezana z naravo. Njegove slika dajejo pogled v lepoto in umirjenost okolja, hkrati pa z edinstveno vizijo in tehniko na novo interpretirajo tradicionalno motiviko krajinskega slikarstva. Umetnika odlikuje pozornost do

Otvoritev sta z glasbenim vložkom popestrili Eszter Németh Sebestyén in Virág Sebestyén.

so tudi akvareli, ki so zelo občutljivi in jih je treba varovati pred svetlobo in spremembami. Ferenc Kovács je mojster akvarela in se lažje izrazi v vedutah, ki so lahko predstavitev letnih časov, ali pa intimnih področij.

Ob odprtju je bilo povedano, da delo v Pomurju živečega kiparja Ferenc

detajlov. Njegove slike so polne življenja, a se hkrati dotaknejo duše, izžarevajo notranji mir in podpirajo večni stavek: slikati pomeni živeti.

Na otvoritvi sta zaigrali na inštrumenta Eszter Németh Sebestyén in Virág Sebestyén.

Anita Vajda

Združeni v ustvarjalnosti

Kot smo poročali v prejšnji številki, je v Slovenskem domu med 28. julijem in 5. avgustom potekala 23. monoštrška mednarodna likovna kolonija. Organizatorji so znova gostili deset priznanih umetnikov iz Slovenije, Madžarske, Italije in Srbije, ki so

več ve, da njegov prispevek lahko povzroča dobro mišljenje, nekaj lepega, je to zelo lep občutek,« pravi slikarka. V tej dvorani je ustvarjala tudi mlada umetnica Hajnal Papp, ki se je pred kratkim predstavila z razstavo Prisotnost v Slovenskem domu.

S skrbno izbrano simboliko svojih motivov avtorica Darja Štefančič miselno potuje med zavestnim in podzavestnim, zaznavnim in transcendentalnim.

minuli teden ustvarili številna umetniška dela. Obiskovalci so imeli tudi redko priložnost opazovati umetnike med delom ter se pogovarjati o njihovih tehnikah in navdihih.

Tudi mi smo udeležence likovne kolonije obiskali in med njimi takoj srečali znane obraze. Umetniki so z velikim veseljem predstavljali svoja dela in izmenjevali poglede na umetnost.

V času kolonije smo v priložnostnih ateljejih obiskali umetnike, ki smo jih našli med ustvarjanjem. V konferenčni dvorani Slovenskega doma so ustvarjale umetnice, med njimi slovenska slikarka Darja Štefančič, ki je že drugič sodelovala na koloniji. Uporablja izjemno žive barve in uporablja tehniko slikanja olje na platno ter kvadratni oziroma vodoravni format. »Kompozicija, če je pokončna, te odpelje v neko napetost, v neko nervozo. Če pa je slika ležeča, je pa mirna. Mene veselijo barve, ker postaja ta svet čedalje bolj težaven. In če mali člo-

Kot nam je povedala, jo je v minulem obdobju zanimala indijska kultura in je na eni od slik upodobila devo. Devo so sijoča bitja, ki se nanašajo na dejstvo, da nimajo fizičnega, ampak le svetlobno

Zoltán Fodor-Lengyel je bil prvič povabljen v mesto med prvim festivalom ljubezni, takrat je imel uspešno razstavo v cerkveni galeriji. Potem je večkrat obiskal Monošter, kjer se je tudi letos udeležil mednarodne likovne kolonije. Zelo rad se vrača in kot ustvarjalec umetniške kolonije je mestu podaril več slik, na primer sliko velikega formata z naslovom Bañistas, ki je v avli monoštrških toplic. Umetnik je minuli teden občini Monošter podaril tudi svoja dela, razstavljena v sodobnem muzeju v italijanskem mestu Varese v okviru svetovne razstave v Milanu. Zbirko sestavlja 40 slik, katerih ocenjena vrednost presega 100 milijonov HUF.

telo. Devo naj bi za razliko od človeka videle zvoke in slišale barve. Hajnal je to nadna-

ravno bitje naslikala s cvetlicami, za katere pravi, da če ovenijo, tudi deva umre.

V drugem ateljeju, na razstavnem prostoru v pritličju, smo našli slikarja iz Dobrovnika Andreja Göntérja, ki se

Mednarodna likovna kolonija je z leti postala pomemben program ne samo Zveze Slovencev Madžarskem, ampak tudi mesta Monošter.

je udeležil številnih monoštrških srečanj. »Izjemno dobro se počutim na vsaki ko-

začel pripovedovati. Na tokratni koloniji ga je spet navdihnil obmejni prostor, zato je svoje najnovejše stvaritve naslovil Med Muro in Rabo. Na nastalih slikah prevladujejo harmonične barve, saj,

kot sam opisuje, ljudje v pokrajini ob meji živimo složno in harmonično.

V Monošter se je že dvajseti vrnil madžarski slikar György Csuta, saj – kot sam pravi – prihaja v Porabje domov. Jubilantu so ob zlivanju akrilnih barv na platno spet nastajale čudovite barve in zanimive kompozicije. Letos je črpal tudi iz potekajočih olimpijskih iger v Parizu in na

slikarskem platnu obdeloval plavanje v onesnaženi Seni. Po nekaj letih premora se je kolonije spet udeležil kipar István Vanyúr, ki se je odločil, da bo iz gline oblikoval svojega kolego Györgya Csuto. S tem kipom se je letos ukvarjal največ časa, poleg nekaterih manjših kipov je pripravil tudi nekaj grafik.

Tudi letošnja kolonija je potekala ob finančni podpori slovenskega vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter slovenskega javnega sklada za kulturne dejavnosti. Nastala likovna dela bodo širši javnosti predstavljena na razstavi novembra. Od tedaj pa bodo bogatila zbirko slovenske krovne organizacije, ki je v preteklih dvaindvajsetih letih prerasla v eno najkakovostnejših kolekcij ne le v ožji regiji, temveč tudi v mednarodnem merilu.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Zbira se pšenica

V Železni županiji se je pred edenajstimi leti začel program 15 milijunov pšenični zrn z naslovom Krü Madžarov. Kak v rosagi tak zvüna rosaga vsepovedik, gde Madžari živijo, zbirajo pšenico za tiste madžarske družine pa mlajše, steri v srmastvi živijo. Kak prvin tak gnesden kak pšenica tak krü mata svoj simbolični pomen, sta simbol življenja. Tau je prvin fejest tak bilau, gnesden že bola samo tam, gde je srmastvo. Lüstvo zdaj fejest dobro žive, še baukše kak bi trbelo, dosta krüja se völič, gda je že malo süji, zato ka dvakrat telko se ga küpi, kak bi trbelo. Prvin je tau fejest velki grej bijo, krü je niške nej talüčo, takšno vrejdnost je emo. Če je vö iz roke spadno, te so ga goravzeli pa ga küšnili. Ranč tak vsikši kolač krüja, gda so ga načnili, prvin so ga z naužicom prekrížili.

Nega tašoga dneva, ka bi nej čüli po medijaj, kak je nej zdravo krü djesti. Tau je leko ka istina, depa samo zato, ka sploj dosta krüja se poddej, večkrat telko kak bi trbelo, najbola pa zato, ka te krü je že nej taši, kak steroga so doma v peči spekli. Tisti krü so cejli keden leko djeli, zdaj, če se v bauti küpi, je skur tak, ka še tisti den ga moraš podjesti, drügi den se samo drobi, od žmaja pa baukše ranč nej gučati. Depa tam, gde nega krüja, gde lüstvo glad trpi, tam vsefele krü velko vrejdnost ma. V Železni županiji je lani za te program 93 pavrov pa zadrug 22 gezero kilogramov pšenice prejkadalo za mletje. Iz tauga se je 13.200 kilogramov mele zmlelo. Letos se cejla pšenica, ka se je vküppobrala v Karpat-skom bazeni, 8. avgusta v kraji Somogyvár vküppervlejä.

nvn

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Revoz bo izdeloval električna vozila

Predsednik slovenske vlade Robert Golob je v družbi ministra za gospodarstvo, turizem in šport Matjaža Hana skupaj s predstavniki Renaulta in Revoza podpisal sporazum o soglasju za razvoj in proizvodnjo električnih vozil Renault Twingo e-tech v Novem mestu, s katerim se določa možna podpora države pri razvoju in proizvodnji novega električnega mestnega avtomobila v tovarni Revoz. Skupina Renault bo proizvodnjo bodočega električnega vozila Renault Twingo e-tech umestila v tovarno Revoz. Po več kot 50 letih proizvodnje Renaultovih vozil v Novem mestu, vključno z električnimi vozili, bo tovarna deležna obsežnih naložb v nove proizvodne procese. Vlada Slovenije se je po pogovorih z investorjem odločila, da podpre naložbo in s tem prihodnost tovarne Revoz v Novem mestu.

Podpisani sporazum navaja možne spodbude, ki jih bo vlada upoštevala. Vključuje možne subvencije, za katere lahko zaprosi investitor, vključno s spodbudami za investicije v opredmetena in neopredmetena sredstva, v razvoj, raziskave in inovacije, za zaposlovanje in preusposabljanje zaposlenih, predvsem pa zagotavljanje konkurenčnosti Slovenije kot industrijske lokacije. Dejanski obseg te podpore bo odvisen od konkretnih vlog investitorja za posamezne ukrepe, o teh pa bo država odločala v skladu s pravili in postopki, ki so določeni v zakonodaji.

Bodoči električni Renault Twingo e-tech bo na trgu čez manj kot dve leti. Kot cenovno dostopen in trajnosten električni mestni avtomobil, izdelan v Evropi, bo bodoči pospešil demokratizacijo električnih vozil s ceno pod 20.000 evrov (pred nakupnimi spodbudami). Slovenija je lani povišala subvencije za nakup električnih vozil. Za vozila v vrednosti do 35.000 evrov lahko kupci prejmejo 6.500 evrov subvencije.

Pod Srebrnim brejgom ...

se zveksoga dvaletje godi. Eni Olimpijado 2024 gledajo, drugi si noge v maurdji namačejo. Slovenci pa Slovenke s svojimi držinami zveksoga najraj na maurdje v sausednjo Hrvaško ojdijo. Leko povejmo, ka so si tisto maurdje že za svoje vzeli. Tudi zatoga volo, ka uni bi najraj telko plačali, kak bi za nji najbaukše bilau. Od toga pripovejdamo, kelko v krčmaj plačati morajo. Že dugo je poznano, ka tam vsikšo leto vse trikrat drakše grata. Slovenci se čemerijo, ka za kafaj štiri evrone trbej tadati, ka toplo pivo šest evronov košta. Pa se kak vsikšo leto čuje: Nigdar več na Hrvaško, na maurdje nejdemo! Depa, znauva do šli, ka do se leko eške bole čemerili. Ja, tau je že kak kakša folklora gratala. Idemo na hrvaško maurdje, ka mo vidli, kelko kaj košta. Po tejm mo se na velke čemerijli. Zato, ka že se naprej vej, ka v krčmaj skrak maurdja vcejlak ovakša politika vala. Gda stoj kaj grdau pita, zakoj tak drago gé, se leko čuje: Mi štiri mesece delamo. V tej štiri mesecej za cejlo leto moramo prislužiti. Gda za deset ali kaj več dnevoj slovenski turist domau pride, mora kaj od toga povedati. Skur gnako se vsigdar čuje: Jaaa, trno lepua smo se meli. Rejsan lepau, žena je nebesko lejpo farbo dobila, maurdje je čijsto bilau, depa, kak dragi so gratali. Nej, nej, več nigdar ta nejdemo. Kak povedano, na drugo leto znauva de se gnako godilo.

Tej dopusti na maurdji pa leko kakšo ovakšo pripovejst tō dojdajo. Toj fotografiji so takšen naslov dali: Skrak krepke ženske vsigdar romantičen moški ojdj.

Eške neka zvün maurdja na Hrvaškom dugo korenje pri Slovincaj ma. Tau se najbole za časa olimpijade leko čuje. Gda steri ali stera zlat dobi se na velke leko guči: Znauva velka stvar za malo Slovenijo! Samo dva miljauna nas je gé pa kakšne velke športnike mamo! Ja, tau se kak kakšo spejvanje kukauta čuje, gda vsikši den sunce »gorvužiga«. Tau, mi mali smo leko velki tō, že je rejsan prevečkrat vōpovejdamo. Tau največ novinari na teveni vejo vōkričati. Depa, tau kak kakšo seme gé. Seme, stero se v lidaj rado prime. Tau se najbole v kakšnoj krčmej leko čuje, gda stoj šport komentejra, steri se v vse razmej: Ka, si ti nauri?! Kak smo mali pa kakše športnike mamo! Takše nin na svejti nega. Ka, si ti nauri?! Srebrni brejg na tau samo eno leko povej. Istina, ka samo 404 mejtere visko segam, depa, eške itak mi brejg pravijo.

Miki Roš

Valerie Perrin: Založba Vida, 2024

SVEŽA VODA ZA ROŽE

Glavna junakinja romana Sveža voda za rože je Violette Tousse, ki je čuvajka pokopališča v majhnem francoskem kraju. O tistih, za katere grobove skrbi, pravi, da je edina razlika med njimi le v lesu krste, v kateri ležijo. Preden je postala oskrbnica pokopališča, sta z možem dvigala in spuščala zapornico. Po prevzemu službe čuvajke pokopališča je mož nekega dne izginil in se ni več vrnil. Vendar Violette ni dovolila, da bi jo prevzela čustva razočaranja, temveč se je še z večjo vnemo posvetila

oskrbovanju pokopališča. Obkrožena z nagrobniki, cvetjem in mačkami si je Violette ustvarila svoj svet. Citati, izpisani na nagrobnikih, ji namreč vsakodnevno ponujajo v razmislek verze o lastnem življenju. »Knjiga življenja je poslednja knjiga, ki je ne moremo ne zapreti ne ponovno odpreti po svoji volji. Hoteli bi se vrniti na stran, na kateri ljubimo, a že imamo pod prsti stran, na kateri umremo.«

Violette ima, tako kot vsi ljudje, dve plati. Črno in rožnato. To ponazarja s temnim plaščem, ki ga nosi čez skrito rožnato obleko. Ta obleka je odraz njene močne duše, ki jo skriva pred ljudmi. Njeno rutino nekega dne zmoti prihod policijskega komisarja Juliena Seula, ki želi izpolniti željo pokojne matere in položiti njen pepel na grob popolnega neznanca. In tako se skozi zgodbe pokojnih in živih počasi razgrinjajo osupljive človeške usode. Grenko-sladki roman dobi poteze napete shriljivke in pretresljive ljubezenske zgodbe, ki bralca ne pusti ravnodušnega. Misli, izpisane pred začetkom vsakega poglavja bralcu ponujajo globlji razmislek o človeškem bivanju in o vezeh, ki jih spletemo na življenjskih poteh.

Čudovito izpisana zgodba izpod peresa francoske pisateljice Valerie Perrin, ki je v hipu postala svetovna uspešnica in osvojila srca bralcev.

Pripravila Jana Balazic,
Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota

POT OD MALEGA TRIGLAVA IZ ANDOVCEV NA TRIGLAV V JULIJSKIH ALPAH

... DO MADŽARSKE

Predsednik parlamenta čestital Metsoli

Predsednik madžarskega parlamenta László Kövér je v pismu čestital znova izvoljeni predsednici Evropskega parlamenta (EP) Roberti Metsoli, obenem pa izrekel zaskrbljenost, da tretja najmočnejša skupina Patriotski za Evropo niso dobili nobenega podpredsedniškega mesta v EP, oziroma nobenega vidnejšega mesta v komisijah.

Patrioti – ki so bili ustanovljeni na pobudo madžarskega premierja Viktorja Orbána – so iz svojih vrst namreč imenovali kandidata za podpredsednika EP Fabrica Leggerija iz francoskega skrajno desnega Nacionalnega zbora, ki pa na to funkcijo ni bil izvoljen, kar se zdi predsedniku Kövéru nedemokratično. Po njegovem skupina Patriotski za Evropo, ki jo drugi imajo za skrajno desno politično skupino, zastopa 18 milijonov evropskih volivcev, katerih volje EP ne bi smel prezirati.

Premier dvignil plačo ministrov

Premier Viktor Orbán je s 1. julijem povišal plačo svojih ministrov, tako so med njimi tudi taki, ki zaslužijo mesečno več kot 6 milijonov forintov bruto. Večina ministrov je do zdaj služila 3 milijone 94 tisoč forintov, njihov dohodek se je dvignil na malo več kot tri pa pol milijone forintov. Trem ministrom – ministru za kulturo in inovacije Jánosu Csáku, ministru za energetiko Csabi Lantosu in ministru za narodno gospodarstvo Mártonu Nagy – se je plača z dosedanjih petih milijonov dvignila na šest milijonov in pol. Za nekaj odstotkov so se dvignile tudi plače državnih sekretarjev, ki služijo 2 milijona 650 tisoč forintov.

Če bi premier Viktor Orbán dobival le plačo predsednika vlade, bi bili njegovi dohodki nižji kot dohodki najbolj plačanih ministrov. Ker pa je upravičen tudi honorarja za poslance v parlamentu, njegov mesečni dohodek znaša bruto 6 milijonov 539 tisoč forintov.

DRUŽINSKI, ŠPORTNI IN OTROŠKI DAN V SAKALOVCIH

27. julija je bilo sakalovsko nogometno igrišče polno s smeha in dobre volje kljub veliki vročini. Občina Sakalovci je organizirala družinski, športni in otroški dan, ki so se ga udeležili ne le vaščani,

ovire. Lahko zatrjujemo, da je to zahtevalo kar veliko kondicije in energije, povzročalo pa je tudi obilo smeha.

Lokalno prostovoljno gasilsko društvo je zainteresirane približalo svojemu delu: pokazali

no tekmo. Imeli smo 3 ekipe, eno domačo mlajšo, pa eno veteransko. Tudi naši prijatelji so prišli iz Šalovcev. Dobro se imamo, se igramo, malo pa pogovarjamo po slovensko. Tudi pozimi se igramo, takrat

vanja, posebno s porabskimi občinami, ker z njimi že sicer sodelujemo pri različnih projektih. Upam, da bomo v prihodnje vsaj na tem ali pa na kakšnem drugem področju sodelovali in se družili,

s pomočjo razpisa Sklada Gáborja Bethlena, na katerem sodelujemo s Šalovci. Mi imamo ta športni dan, Šalovci in Domanjševci pa organizirajo praznik žetve. Potem bomo imeli skupni vaški in kulturni

temveč tudi prebivalci iz širše okolice.

Vsakarostnaskupina je našla zase kaj zanimivega. Različne vrste napihljivih igral so čakale otroke, najbolj popularna je bila proga za eksatlon. »Parkur«, ki je podoben priljubljeni televizijski oddaji, so prinesli v malo porabsko vasico z moderatorji in glasbo. Razpoloženje je opogumilo ne le mlajše, ampak tudi starejše generacije: na koncu so tudi sakalovske ženske tekmoval, kdo se najhitreje prebije skozi

so opremo in ponujali vznemirljiva potovanja v bližnje gozdove z gasilskim avtom in terenskim vozilom quad.

Presenečenje popoldneva je bila zabava s peno (pena party), ki jo so izvedli s pomočjo gasilcev iz vasi Bajánsenye in Gornji Senik. Otroci so veselo plesali in se igrali v »belih oblakih«, v katerih so kasneje uživali tudi odrasli.

Že dolgo tradicijo so nadaljevali tudi letos z mednarodno nogometno tekmo. »Organizirali smo prijateljsko nogomet-

kartamo. To je dobro, da smo vsi skupaj,« nam je povedal Benjamin Nemeš, eden od organizatorjev.

»Z veseljem smo se udeležili programa, ker si želimo sodelovanja s Sakalovci, pa tudi z drugimi občinami, tako na športnem področju kot v družabnem in kulturnem življenju. Tukaj se imamo zelo zelo lepo,« je povedal Iztok Fartek, župan občine Šalovci, ki je tudi sam igral z ekipo na športnem igrišču. »Želim čim več čezmejnega sodelo-

ker nekako ugotavljamo, da nas z obe strani meje pestijo podobne težave. Prav je, da se občasno srečujemo tudi poleg projektov, si izmenjamo izkušnje, primere dobre prakse in na ta način razvijemo območje, na katerem živimo.« Udeleženci niso ostali niti lačni niti žejni: langaš, sladoled in hrenovke so bili na razpolago, Zsolt Sturm in njegova žena Beáta Cernyákovics sta kuhala tudi izjemno okusen goveji golaž.

»Ta program smo organizirali

dan. Mislim, da so razpisi za medsebojno sodelovanje zelo ugodni in dobri. Če nekdo ima za to voljo, potem lahko pridobi nekaj denarja za programe in prireditve,« je dejala županja Občine Sakalovci Valerija Rogan.

Večer smo končali s skupnim klepetom, med katerim smo spet ugotavljali, kako dobro je živeti v tem kotičku sveta. Zato najlepša hvala vsem, ki se trudijo, da polepšajo dneve vaščanov.

Noémi Illés

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Reka Mura na svoji pauti vnauge pripovejsti vej povedati. Ena od nji je tista o dvej varašov, ka gnako ménje mata. Eden varaš gnes v Austriji stodji, drugi v Sloveniji svoj daum ma. Zmejs med

Kak povejdano, obej Radgoni sta po enom možakari ménje daubili. Zaprav, iz njegvoga imena je skauzi čas gnešnje ménje vöprišlo. Pomalek je Radgona v Austriji vse bole prejnja gra-

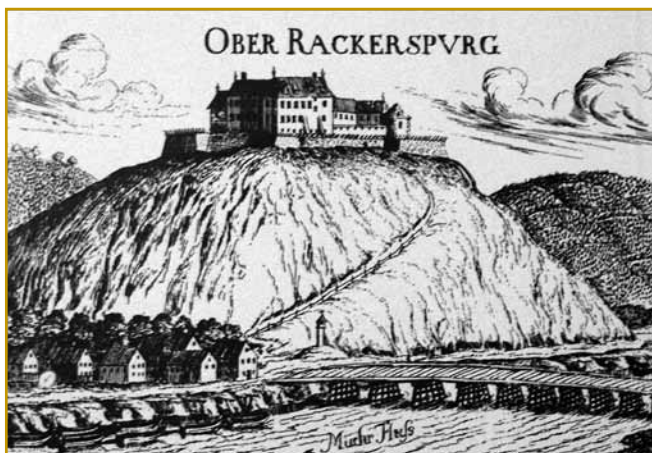
leta 1265 dau na otoki Radgono gorpostaviti. Mogla je brž vse bole vekša biti, ka leta 1299 je že za varaš vözglašena. Kak smo točkar napisali, s tejm tista prva Radgona od te nauve njeno predmestje grata.

Historija bojn pa kakše ovakše nevaule

Radgona je eden varaš na dvej brgaj Mure biu. Tau je trno dobra geostarateška pozicija bila, kak se tau v bole nauvoj rejči povej. Po Muri so na velke sau, želežo, vino, začimbe pa med na šurki, dugi čunaklinaj es pa »vozili«. V Radgoni so se stavljali, vse tau na kaula gornaklali, tadale v dalešnje krajine je šlau. Varaš je vse bole bogati biu, v njem so glavaške pa pejnezni lidge živeli. Vse tau je k sebi parauvnost napalavalo. Prve bitja pa bojne so z Vaugri bili, steri so velke pa bogate krajine pod sebe škeli skopati. Radgona je na velke trpela. Gda se granica na Muri naredi pa gor skrak potoka Kučnica, eden čas krajina vküper z Radgono znauva cvete. Tak je skur 250 lejt bilau. Po tejm nauva nevola pride. Törki si škejo Evropo pokoriti. Radgona je v tejm časi na velke trepela. V leto 1418 poglednimo, ka se je godilo. Po brgaj kaulak varaša so ranč s prejšanjom grauздja začnoli, gda so Törki nut v krajino vdarili. Eni so do stejn Radgone prišli, nut so škeli priti. Drugi so kaulak po vesnicaj lidi vmarjali, si gemali, ka njim je v roke prišlo. Gda je tau do glavašov prišlo, brž so vküper stanoli. Več nji je v bitje šlau. Najbole prejgen Ernest Železni Habsburški je pod seuv 12 000 sodakov emo. Zmejs med Muro pa Radgono so se vdarili. V velkom bitji je Ahmet beg Kolnica mrtev spadno. Kak vpamet vzemejo, ka od nji

prejgen mrtev gé, Törki bejžati začnejo. Ernest Železni je že brezi konja otano, depa vküper s svojimi se za Törkami žene. Bitje se je rejsan krvavo zgotovilo. Na konci je prejk 18 000 Törkov mr-

pa Ivan Zapolja (Szapolyai János) si Budo pokorita. 120 gezero törški sodakov se prauti Beči napuati. Na toj pauti so si gemali, ka so leko, lidi vmardjali. Tak so vse do Maribora pa tudi do

Na mesti indašnjoga Radigojovoga grada je vekši zidani biu gorpostavljeni. Ta slika je leta 1681 bila napravljena. Merne vole leko povejmo, ka vse z obema Radgonama se je ranč na tom mesti začnoli. Prek Mure je na njeni lejni brejg lesen maust napravljeni. V gnešnji austrijsko Radgono se je prejk njega šlau.

njima Mura teče, po steroj tudi granica ide. Eden varaš ménje Bad Radkersburg nosi, drugi se Gornja Radgona zove. Depa, oböma je ménje stari Slav dau, steri je davnik na brgej više Mure svoj grad emo.

Radigojova erbija

Radigoj je staro slavsko ménje, stero je Radgoni ménje dalo. Ena teorija nam guči, aj bi njemi ménje Ratigoj bilau. Kakoli že, na velkom brgej, steri se doj v Muro spiščava, je té glavlar stari Slavov svoj grad emo. Na brgej, na sterom so arheologi v zemlej dosta vsega našli. Tau nam od toga pripovejda, ka lidge so si že davnik »tam gori« svoj daum najšli.

čüvala. Slovenska Radgona vküper z gradom pa je njeno predmestje gratalo. Predmestje iz slovenske rejči za varaš-mesto vöpride, stero

Ernest Železni Habsburg (1377-1424) je kak slejgen knez Karantanije poznani. Tiste Karantanije, v steroj so naši stari Slavi živeli, si jo za svoj rosag naredli. Kak Železni premine Karantanija slejgnje falajčke svoje suverenosti zgibi.

pred varašom stodji, prva se nut v njega pride. Kral Otokar II. Premysl je

Ta slika je nin telko stara, kak je tista od Gornje Radgone gé. Na njoj se lepau leko vidi, kak austrijska Radgona na velkom otoki (sziget) srejni Mure stodji. Dokumenti nam od nje dosta leko povejo.

tvi bilau, Ernest Železen je 2500 sodakov zgübo. Po toj masariji je Radgona prejk 50 lejt mer mejla.

Radgone prišli. V eden varaš nut so nej vdarili, depa kaulak njega je v krajini za njimi velki kvar ostano.

Gda so si od Törkov že skur odejnoli, je velki ogen vövdaro. Leta 1607 je skur cejla Radgona na obej brgej dojzgorejla. Tak je vrauče bilau, ka ogen je visko gor na brejg skaučo, eške grad je začno goreti. Varaši je dugo trbelo, ka si je pomogo. Pa gda je do toga prišlo, bande Krucov so se po krajini začnile naganjati.

Zmejs so menšje törške bande po krajini stra seja-le, dokejč leto 1529 ne pride. Sultan Sulejman Velki

nari, steromi je skur polo-nje mlina taodnesla.)

Miki Roš

»MOJA« MADŽARSKA

Madžarsko sem prvič videl poleti 1989, in sicer le od daleč. V tistem času je s pan-evropskim piknikom ob Nežiderskem jezeru padla železna zavesa, za nas, ki nismo imeli potnega lista, ampak smo iz Italije v Jugoslavijo potovali z obmejno prepustnico (in turističnim vizumom), pa je bila nedosegljiva. Dejansko je bil dosežek že to, da je oče mamo, sestro in mene iz Trsta pripeljal do Lendave, natančneje do Pince, kjer smo prišli do mejnega prehoda, dlje pa ne. Čez celo Slove-

nijo smo se v nekaj dneh (s postanki v Celju in na Ptuj) prepeljali z volkswagenom scirocco, izdelanim konec sedemdesetih let. Mama mi je takrat rekla, da bom lahko v šoli povedal, da sem bil na skrajnem koncu Slovenije, čeprav ta kot država takrat še ni obstajala. V družinskem albumu hranimo fotografijo mame, sestre, ki je bila takrat stara tri leta in pol, ter mene pred dvojezičnim napisom KNJÍZNICA/KÖNYVTÁR v Lendavi, na kateri se med drugim jasno vidi takratna zastava madžarske narodne skupnosti, in sicer v barvah madžarske zastave s peterokrako zvezdo na sredini.

Bilo je poletje med mojim tretjim in četrtem razredom osnovne šole. Jeseni je padel berlinski zid in spominjam se, kako nam je o tem v šoli pripovedoval veroučitelj. Mi pa nismo ravno dobro razumeli, zakaj je šlo in kako to, da je bil berlinski zid nekaj posebnega, ko pa so zidovi dejansko nosilni elementi vsake stavbe in takih je v

mestih na desettisoče. Med božičnimi prazniki so v Romuniji vrgli dolgoletnega diktatorja Ceaușesca, otrokom pa so nam tedaj hodile

Z družino pred lendavsko knjižnico in dvojezičnim napisom avgusta 1989

po glavi vse vrste fantazij. Eden je zatrjeval, da so ga usmrtili tako, da so mu odrezali glavo, drugi pa, da so mu preparali trebuh.

A vrnimo se k Madžarski.

Julija 2010 s fiatom seicento pri mejnem prehodu Pince, ki smo ga 21 let prej gledali samo od daleč.

Dolga leta je bila to zame edina slovenska soseda, ki je še nisem obiskal. Čeprav sem tedaj še živel v Italiji, me je zelo mikala. Nekega dne, bilo je v prvih dneh leta 2000, sem imel pod študentskim domom v Rožni dolini v Ljubljani parkiran družinski avto, spet volkswagna, a tokrat pola letnik 1991. Ker so

predavanja odpadla, sem si zadal kot cilj, da pridem tisti dan do Madžarske in nazaj. S seboj sem imel sveže potrjen italijanski potni list, ki sem ga potreboval za pridobitev bivalnega dovoljenja v Sloveniji. No, moje potovanje na Madžarsko se je tedaj ustavilo na Trojanah, kjer me je dolga kolona vozil na tamkajšnjem klancu prepričala, da je moj cilj še zelo daleč in da je zaradi tega bolje obrniti avtomobil ter se vrniti v Ljubljano.

Uspelo mi je dve leti kasneje. Prijatelj, s katerim sem se tedaj družil, je v šoli med urami informatike ždel na spletnem klepetalniku (IRC), kjer je prišel v stik z nekoliko mlajšim dekletom od naju. Doma je bila iz okolice Szegeda in prva stvar, ki sva jo naredila, je bil nakup avtokarte Madžarske. Spletni zemljevidi so tedaj že obstajali, a nisva se zanesla nanje, predvsem kar se tiče načrtovanja poti. In tako sva nekega deževnega avgustovskega dne odpotovala z Opčin pri

vitice prešla Dravo med krajema Terezino Polje in Barcs. Ko sem se na isto pot znova odpravil letos, sem mejo prešel nekoliko severneje ter se tako izognil mestu Pečuj/Pécs, skozi katerega sva se tedaj peljala. Na cilj sva prišla pozno popoldne, in sicer po 707 prevoženih kilometrih. Kljub temu, da sva premogla samo avtokarto Madžarske, sva brez večjih težav prispela do cilja ter našla ulico in hišno številko. Brez vsakršnega navigatorja. Pri gostiteljih sva prespala dve noči. Drugi dan je bil namreč najinten-

mu je tedaj angleščina tekla veliko bolje od mene, je v trgovini z orodjem vprašal, če kdo govori angleško, zaposleni pa so poklicali šefa. Žal je slednji besedo „flags“ zamenjal s „flex“ in nam ponudil kotno brusilko. Nismo se razumeli.

Brez madžarske zastave sva se nato odpravila proti severu, in sicer na Slovaško. Na meji je prtljažnik najine fieste navy letnik 1993 pregledal slovaški carinik v črni uniformi, ki je govoril tudi v madžarščini. Najbrž je bil pripadnik tamkajšnje mad-

Avgusta 2002 v Narodnem spominskem parku Ópusztaszer

zivnejši, peljali so nas na ogled narodnozgodovinskega parka v kraju Ópusztaszer, nekakšne Madžarske v malem, kjer sem se slikal pri lutki cesarja, pardon, kralja Franca Jožefa. Popoldne pa smo skupaj obiskali Szeged. Spominjam se, da sem tam fotografiral palačo, na kateri je pisalo A közművelődésnek. Dejansko gre za muzej, posvečen Ferencu Móri, ki pa ga žal nismo obiskali.

Posvoje se namaje mudilo dalje, in sicer na sever. Za mesto Mišlolec sva dotlej le slišala. Nisva ga sicer obiskala (to me še čaka), spominjam pa se, da sva se ustavila v nekem trgovskem centru, kjer sem iskal madžarsko zastavo. Bil je čas, ko sem zbiral zastave bližnjih in oddaljenih držav ter sem zato poskušal izkoristiti priložnost. Kolega, ki

žarske narodne skupnosti, ki je v Košicah in okolici zelo številčna.

Na Madžarsko znova stopim spet leta 2010 in zanimivo, tudi tokrat iz Hrvaške. Ogle dam si mesto Velika Kaniža, kjer si ne morem kaj, da ne bi fotografiral trabanta sinje barve, ki me fascinira. Osem let poprej sva s kolegom nalletela na trabante, ki so še vedno služili svojemu namenu, na neki neskočno ravni cesti nas je eden od njih celo prehitel. Tokrat pa obiščem nekdanjo meko slovenskih kupcev Lentibo/Lenti, od koder se vrnem s steklenico tokajca. Končno čez tisto madžarsko-slovensko mejo, ki sem jo 21 let poprej gledal samo od daleč.

(se nadaljuje)

Primož Sturman

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

				AVTOR: MATEJ HLADNIK	NAŠA DOPISNICA Z BLIŽNJEGA VZHODA (KARIMEN)	OSKRBNIK VRTA	ITALIJAN, NAFTNI KONCERN	ČAST, PONOS	LETALSKI USLUŽ- BENEČ	ORGANSKA SPOJINA S KARBO- NILNO SKUPINO	AUDIJEV KARAVAN
				SKANDI- NAVSKA DRŽAVA	9						
				VRAČILO, POVRATEK					6		
				NALEPKA, OZNAČBA							
				GIANNA NANNINI		7	L.PRITOK REKE SEVERN MEDLA SVETLOBA				
POMOČ: AVON ENDEMI KETON RAS	ČISTUN	ENIGMA	DOHOD, PRISTOP	ZVOK, TON ERIK VALENCIČ			5	STAR SLOVAN ANONIMEN PISEK			
PRAH ZA LEPSANJE KOŽE, POŠIF		4				RVAČ, PRETEPAČ MAJHNA RACA				FRANC. PISATELJ ZOLA	IZDELO- VALEC MEČEV
UGOVAR- JANJE				2		ENDEMIT VLADIMIR LAMUT			1		
NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ				LATINSKO- AMERIŠKI PASTIR GRAFIK ŠUBIC			11		MARTINA ERTL NAS- VESLAČ (LETON)		
NAŠA GLE- DALIŠKA IN FILMSKA IGRALKA ŠRAJ				8	ZELO KRATEK ČLANEK IVAN TAVČAR						
GLAS SOVE		10					OD VIOLINE VEČJE GODALO				
PREVLEKA ZA STENE					12	ENOTA ZA JAKOST ELEKTRIČ- NEGA TORA (A)			3		

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	8	11	12	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	---

V četrtek 15. avgusta zrankoma v 6.40 si leko na televizijskem programu Duna TV poglednete nauvo oddajo Slovenski utrinkov. Če zamidite, bau oddaja na programi znauvič **gnaki den** zadvečerka v 13.25 na kanali Duna World.

Magazin leko kisnej vidite na internetnom atrejsi:
<https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/>
 Nutzakapčite tevene, mi vas čakamo!

TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:
<https://tvspored.delo.si/>

LABIRINT

				2				
6	4		9	8	5		3	1
			1	6	3			
	6	3				7	4	
	2						1	
		1	6	3	2	5		
	1	4	2		8	3	5	
2		6		4		9		8

PODOBNI KOMBAJNI

$$\text{Yellow Key} + \text{Yellow Key} + \text{Green Key} = 19$$

$$\text{Green Key} + \text{Green Key} + \text{Blue Key} = 21$$

$$\text{Blue Key} + \text{Blue Key} + \text{Blue Key} = 33$$

$$\text{Blue Key} + \text{Green Key} + \text{Yellow Key} = ?$$

PORABSKI TRIO V ROMUNIJU

Dneva Felvinc so letos že 18. organizirali v vesi reformirani in katoliški župniji pa društvo

so nam spojil dober program naredili. Na drugi den so nas pelali v Marosújvár v terme,

LETOM ob mednarodnem srečanju ljudske glasbe in ljudski plesov. Že pauleg 10 lejt, ka iz Slovenije iz občine Gornji Petrovci odijo v Felvinc v Romuniji. Tau prijateljstvo je že od tistoga mau, ka so dosta lejt odli v tau ves nastopat Gorički lajkoši. Žau, ka nejga več nej Lajkošov pa nej Stankona Črnka, steri nji je vodo. Letos so pozvali nastopat na njigvo prireditel Porabski trio in muzikante Što ma čas. Moramo vedeti, ka je ta ves na polonja madžarska, na polonja pa romunska. Brodim, ka če so pozvali goste iz Slovenije, te že morajo pozvati eno skupino na kulturni program ranč tak. Etak sta naš trio in ansambel Što ma čas dobila pozvanje. Štiri dni smo bili taum, istina, ka s toga smo se skurok dva dneva vozili. S kombinom smo šli, 830 kilometrov samo ta pa telko nazaj. Večkrat smo stani-li, nej samo za počivanja volo, litji za tiste lepote volo, ka se med potjavu leko vidi, etak je pa douga paut in smo se dosta vozili. Do večera smo taprišli, tam so nas že fejš čakali. Prvi večer po večerji so naši muzikanti naprej vzeli inštrumente pa so cejli večer igrali. Organizatori Društvo LETOM

gde smo se predpodnevom kaupali in smo taum dobili kosilo. Po obedi smo nazaj šli v Felvinc, gde smo meli sobe in smo si do štrte vore leko počivali pa se nalekli na kulturni program.

Ob štrtoj vori se je začno program, gde so najprvin bili govori pa pozdravi in so vodelili priznanja, in spominske listine, ka so dobili vsi tisti prijatelji, steri so prišli na te program. Tau so bili župan iz Gornji Petrovec, župan iz Števanovec in župan z Borzavára na Madžarskom.

Potistin se je začno kulturni program, najprvin je nastopila domanja folklorna skupina, mlajši in vözraštjeni.

Za tejm smo nastopili Porabski trio, za nami pa ansambel Što ma čas, na slejdnje smo pa vküper spojevati eno par pesmi. Trno se je vidlo vsem lidam, v tau vesi se že več lejt čuje slovenska muzika in slovenske pesmi, stere se njim spojil vidijo pa je radi poslőšajo. Tak radi, ka so naši sloven-

ski muzikanti cejli večer mogli igrati.

Na drugi den, v nedelo smo šli v reformatorsko cerkev. Tam so pozdravljali tiste zakonske pare, šteri so meli 25. in 50. obletnico. Po tistim je nas na obed pozvau domanji župan, on je nej Madžar, litji Romun, dapa skauz je bijo z nami, tau se je vidlo, ka se lepau poštvajajo z Madžari.

Po obedi smo šli v eno spojil lejpo krajino s pravoslavnim samostanom v enoj maloj vesi. Majo 200 apatic, in se one goradržijo. V taum kloštri je šte dom za starce in dom za mlajše, ka nejmajo starišov. Tej mlajši se taum navčijo, ka za sebe morajo delati, kak pucati, tñjati in tak dale in šte pomagajo starcom tñ. Odijo v šaulo v Felvinc. Če de stoj gnauk svejta taumta odo, vrejd-

no je pogledniti tau lepoto, ka tam djeste.

Po večerji smo se leko tadale veselili, ka smo tadale spejvali in igrali. V pondejlek po zajtriki smo se poslovili in smo se pelali domau. Trno lepau se zahvalimo tistim, ka so nas tak fejš goraprijeli.

Zahvalimo se Zvezi Slovencev na Madžarskem za pomoč, ka je Porabski trio leko nastopo v Romuniji. Hvala lepa!

Marijana Fodor

Višarska mladina v Sombotelu

Višarska mladina Rafaelove družbe iz Ljubljane je 2. avgusta poleg Porabja obiskala tudi cerkev sv. Martina in stolnico v Sombotelu. V nedeljo 4. avgusta se je skupina udeležila 36. Romanja Slovencev iz matične, zamejske in izseljenske Slovenije na Svete

Višarska mladina v Sombotelu

Višarje v Italiji, kjer sta pela tudi Komorni zbor ZSM iz Monoštra ter Mešani pevski zbor Avgusta Pavla ZSM z Gornjega Senika.

-mkm-

MISEL TEDNA

Če ne vprašaš, bo odgovor vedno NE. Če ne narediš nekaj zato, ker si želiš, ne boš nikoli imel. Če ne narediš koraka naprej, obstojiš na mestu.

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem
Izhaja vsak četrtek

Založnik
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy

Naslov založnika in uredništva
H-9970 Monošter/Szentgotthárd, Gardonyijeva ul. 1
T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobot, Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem
ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU75 11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.eu